

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tdo/49/2020
Identifikačné číslo spisu: 7618010127
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7618010127.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Dany Wänkeovej v trestnej veci obvineného N. G. pre prečin neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného N. G. podanom prostredníctvom obhajkyne JUDr. Petry Hatalovej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 2018, sp. zn. 7To/108/2018, na neverejnom zasadnutí konanom 28. októbra 2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku a § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. G. sa odmieta.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 9. októbra 2018, sp. zn. 5T/20/2018, bol obvinený N. G. uznaný za vinného zo spáchania prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, všetko v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, a to na tom skutkovom základe, že

- dňa 1. februára 2018 po predchádzajúcej dohode s obžalovaným Š. T. prevzal obžalovaný N. G. od Š. T. kreditnú kartu, ktorú tento dňa 1. februára 2018 našiel spolu s PIN kódom v dámskej peňaženke v kabelke v jednej z nádob na smeti umiestnených na ul. X. Y. v D. L. E., číslo kreditnej karty XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX, vydanú D. D. a.s. na meno K. Y. k účtu číslo XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedenému v D. D. a.s., vlastníka K. Y., a obžalovaný Š. T. požiadal obžalovaného N. G., aby išiel spolu s ním do OC C., nachádzajúce sa na ul. C. č. XX v D. L. E., do bankomatu vybrať prostredníctvom nájdenej kreditnej karty nejaké peniaze, kde obžalovaný N. G. za prítomnosti Š. T. kreditnú kartu použil a bez vedomia a súhlasu majiteľa účtu K. Y. s použitím PIN kódu k vyššie uvedenej kreditnej karte, ktorý mala poškodená uložený pri kreditnej karte v peňaženke,

- vykonal v bankomate číslo XXXX, patriacom D. D. a.s., umiestnenom na ul. C. č. XX, D. L. E., prostredníctvom uvedenej kreditnej karty z účtu číslo XXXXXXXXXXXX/XXXX, vedeného v D. D. a.s.,

vlastníka K. Y. neoprávnené úspešné výbery finančnej hotovosti:

- v čase o 14.16 hod. vo výške 100,- eur,
- v čase o 14.17 hod. vo výške 100,- eur,
- v čase o 14.19 hod. vo výške 50,- eur,
- vykonal neoprávnené neúspešné pokusy o výber finančnej hotovosti :
- v čase o 14.17 hod. vo výške 400,- eur,
- v čase o 14.18 hod. vo výške 100,- eur,

- v bankomate číslo D., patriacom A. Q. J. Q. O. S. D., umiestnenom na ul. C. č. XX, D. L. E., prostredníctvom uvedenej kreditnej karty vykonal neoprávnený úspešný výber finančnej hotovosti z účtu č. XXXXXXXXXXX/XXXX, vedeného v D. D. a.s., vlastníka K. Y. v čase o 14.22 hod. vo výške 30,- eur,

čím tak poškodenej K. Y.M., bytom ul. K. č. X, D. L. E., vykonaním neoprávnených výberov finančnej hotovosti spôsobil škodu v celkovej výške 280,- eur.

Podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, § 54 Trestného zákona za použitia § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona bol za to obvinený N. G. odsúdený na trest povinnej práce vo výmere 150 (jednostopäťdesiat) hodín.

Ohľadom náhrady škody okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému povinnosť zaplatiť poškodenej K. Y., nar. XX. V. XXXX, bytom K. ul. č. X, D. L. E., náhradu škody vo výške 300,30 eur.

Na podklade odvolania okresného prokurátora Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves voči uvedenému rozsudku okresného súdu Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 12. decembra 2018, sp. zn. 7To/108/2018, rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a zároveň, rozhodujúc sám na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku, uložil obvinenému N. G. podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 28 (dvadsaťosem) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona obvineného na výkon trestu odňatia slobody zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Súčasne vyslovil, že inak ostáva napadnutý rozsudok nezmenený.

Proti rozsudku krajského súdu podal obvinený N. G. prostredníctvom obhajkyne dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku.

Napriek označeniu uvedených dovolacích dôvodov obvinený nešpecifikoval, v čom vidí naplnenie každého z nich a prevažnú väčšinu z dovolaní následne vznesených námietok nesubsumoval pod niektorý z uplatnených dôvodov dovolania.

Hoci podstatná časť jeho dovolacích námietok smerovala voči neprimeranosti trestu, ktorý mu bol uložený v odvolacom konaní, úvodom odôvodnenia dovolania obvinený, konštatujúc síce, že uznaný vinným bol na základe svojho vyhlásenia urobeného v zmysle § 257 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku, a že si je preto vedomý neprípustnosti dovolania v tejto časti, považoval aj tak za potrebné poukázať na to, že bol odsúdený za skutok, ktorý nespáchal. Odkázal na prípravné konanie, v ktorom svoju účasť na skutku popísal tak, že priznal výber peňazí z bankomatu s tým, že tak urobil na žiadosť spoluobvineného T., ktorý mu tvrdil, že nevie narábať s bankomatom, a teda nevie vykonať výber, čiže sám nevedel, že platobná karta je odcudzená. Zdôraznil, že v prípravnom konaní bol poučený o význame priznania sa, ako aj o výške trestu, ktorý mu môže byť uložený za skutok, ktorý bol predmetom trestného stíhania, a tiež o tom, že vzhľadom na okolnosti a jeho osobné pomery, najmä preto, že sa stará o štyri maloleté deti a jeho priznanie je výraznou poľahčujúcou okolnosťou, je mu možné uložiť aj trest povinnej práce. Doplnil, že pri výsluchu bol poučený, že k takémuto postupu je potrebné bezvýhradné priznanie sa a oľutovanie. V tomto presvedčení teda predstúpil pred okresný súd a urobil vyhlásenie o vine, neuvažujúc o následkoch takéhoto vyhlásenia. V súlade so svojím predchádzajúcim poučením z prípravného konania

žiadal, aby mu bol uložený trest povinnej práce, pretože je otcom štyroch maloletých detí, o ktoré sa musí starať, a výkon trestu odňatia slobody by značne ohrozil rodinu a bol by jej na veľkú príťaž. Že je uloženie takéhoto trestu možné, považoval za zrejme aj z rozsudku okresného súdu, ktorý mu takýto trest aj uložil.

V nadväznosti na uvedené dovolateľ tvrdil, že pokiaľ by už v prípravnom konaní bol vedel, že takýto postup, respektíve takýto trest mu za situácie, v ktorej sa skutok stal, nie je možné uložiť, takéto vyhlásenie o vine by nikdy neurobil. Vysvetlil, že v tom čase sa nemal s kým radiť, pretože napriek poučeniu o takej možnosti nemal ustanoveného obhajcu a obhajcu si ani nezvolil, majúc za to, že ho nepotrebuje, keďže bol v domnienke, že za daný skutok mu je možné uložiť aj trest povinnej práce. V tejto súvislosti doplnil, že keďže bol o možnosti uloženia mu trestu povinnej práce uvedený v prípravnom konaní do omylu, nevyužil možnosť požiadať o ustanovenie obhajcu, čím podľa neho došlo k porušeniu jeho práva na obhajobu, ktoré mu zaručuje Ústava Slovenskej republiky, a to zásadným spôsobom.

Opätovne zdôraznil, že z jeho výpovede je od samého počiatku zrejme, že jeho podiel na skutku spočíval v tom, že na požiadanie spoluobvineného vybral peniaze z bankomatu prostredníctvom platobnej karty, o ktorej nevedel, že je odcudzená. Keby to bol vedel, nevykonal by žiadny výber, ale T. by bol nahlásil na políciu alebo by kartu odniesol do banky alebo by inak zabránil trestnému činu. Len v dôsledku svojej neznalosti zákona sa priznal ku skutku, ktorý nespáchal. Zopakoval, že k skutku by sa nepriznal a vyhlásenie o vine by neurobil, ak by mal v danej veci ustanoveného obhajcu. Poznamenal, že na zvoleného obhajcu nemá prostriedky.

Dovolateľ vyslovil presvedčenie, že súd prvého stupňa vzal pri svojom rozhodovaní o uložení trestu povinnej práce do úvahy všetky rozhodujúce okolnosti a dôvody, ktoré v odôvodnení svojho rozsudku podrobne rozviedol. Postup krajského súdu a jeho rozsudok preto považoval za nezákonný a diskriminačný.

Záver podaného dovolania venoval obvinený úvahám o primeranosti trestu, v rámci ktorých vyjadril presvedčenie, že trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu a páchatel'a môže so spravodlivosťou zmieriť len spravodlivý trest, a preto v prípade, že bude trest, respektíve odplata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde k negácii tohto bezprávia a uloženým trestom vznikne zároveň nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatel'ovi trestného činu. Trest, ktorým štát reaguje na spáchaný trestný čin, ako aj nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Dovolateľ uzavrel, že neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý, spravodlivý je vždy len primeraný trest. Požiadavka primeranosti trestu a jeho individualizácie by tak podľa neho súd mala nútiť prihliadnuť na okolnosti konkrétneho prípadu, na jeho zvláštnosti, a tak brániť mechanickému postupu súdu pri rozhodovaní o treste.

Na základe uvedených skutočností vyjadril obvinený presvedčenie, že sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa so spisovým materiálom v zmysle § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 2018, sp. zn. 7To/108/2018, ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech, a súčasne podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 12. decembra 2018, sp. zn. 7To/108/2018, a prikázal predmetnú vec znovu v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť. Zároveň, v zmysle § 380 ods. 4 Trestného poriadku, navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prerušil výkon rozhodnutia, proti ktorému podal dovolanie, a to až do doby rozhodnutia o podanom dovolaní.

V súlade s ustanovením § 376 Trestného poriadku prvostupňový súd dovolanie obvineného N. G. doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves po úvodnej rekapitulácii priebehu doterajšieho konania a obsahu podaného dovolania konštatoval, že podľa jeho zistení v predmetnej trestnej veci nie sú

splnené podmienky podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

Pripomenul, že v danej trestnej veci neboli zistené dôvody, pre ktoré by obvinený mal mať ustanoveného obhajcu, a tohto si ani nezvolil, pričom ani nepožiadaval o jeho ustanovenie z dôvodu nemajetnosti. Prokurátor zdôraznil, že spoliehanie sa dovolateľa na uloženie alternatívneho trestu k trestu odňatia slobody - trestu povinnej práce - z dôvodu, že na jeho uloženie udelil súhlas, ešte neznamená, že takýto trest mu musel byť aj uložený. Vyslovil domnienku, že vzhľadom na 11 záznamov obvineného v registri trestov mal tento dostatok skúseností s priebehom trestného konania, a preto ak sa ku skutku priznal, mal si byť vedomý aj možného uloženia nepodmienečného trestu odňatia slobody. V prípade, ak mal o taktike zvolenej v rámci trestného konania akékoľvek pochybnosti, mal si zvoliť obhajcu, prípadne požiadať o jeho ustanovenie z dôvodu nemajetnosti. S ohľadom na uvedené mal za to, že u dovolateľa nebolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu.

Prokurátor nevzhladol ani obvineným uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov považoval dovolanie podané obvineným za nedôvodné, a preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. G. odmietol.

Poškodená K. Y. sa k dovolaniu obvineného ani k vyjadreniu okresnej prokuratúry k nemu nevyjadřila. Rovnako, vyjadrenie okresnej prokuratúry ostalo bez odozvy aj zo strany obvineného a jeho obhajkyne.

Následne súd prvého stupňa predložil vec dovolaciemu súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v intenciách § 378 Trestného poriadku predbežne preskúmal dovolanie obvineného, pričom zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Trestného poriadku, ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku, avšak čo do výroku o vine bolo podané neoprávnenou osobou. Zároveň, ohľadom dovolania obvineného vo vzťahu k dovolaním taktiež napadnutému výroku o treste a spôsobe jeho výkonu dospel po nahliadnutí do spisového materiálu k záveru, že toto nie je dôvodné.

Vo vzťahu k dovolaniu obvineného v (podstatnej) časti smerujúcej, aj napriek formálne deklarovanému uvedomovaniu si jeho neprípustnosti, voči výroku o vine a založenej na tvrdeniach obvineného, že nevedel, že platobná karta je odcudzená, že skutok nespáchal, že by sa k nemu nebol priznal, keby mal obhajcu a pod., musel dovolací súd konštatovať nasledovné. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že na hlavnom pojednávaní konanom 9. októbra 2018 urobil obvinený N. G. po poučení samosudkyňou podľa § 257 ods. 1, ods. 2, ods. 5 Trestného poriadku vyhlásenie, že je vinný zo skutku zo dňa 1. februára 2018 (č. l. 176 spisu). Na nasledujúce otázky položené samosudkyňou, postupujúcou v súlade s § 257 ods. 5 Trestného poriadku, obvinenému v zmysle § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g) a písm. h) Trestného poriadku tento odpovedal kladne (č. l. 176 spisu). Po vyslovení návrhu prokurátora na prijatie predmetného vyhlásenia obvineného súd prvého stupňa procesne bezchybným spôsobom uznesením vyhláseným na hlavnom pojednávaní podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku prijal vyhlásenie obvineného N. G., že je vinný zo spáchania skutku zo dňa 1. februára 2018, a podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku vyslovil, že dokazovanie v rozsahu, v akom obvinený priznal spáchanie skutku, sa nevykoná a vykonajú sa dôkazy súvisiace s rozhodnutím o treste a škode (č. l. 176 spisu).

Podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku ak obžalovaný na hlavnom pojednávaní vyhlásil, že je vinný zo spáchania skutku alebo niektorého zo skutkov uvedených v obžalobe alebo urobil vyhlásenie podľa odseku 4, súd v tomto rozsahu postupuje primerane podľa § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f),

písm. g) a písm. h) a zároveň obžalovaného poučí, že súdom prijaté vyhlásenie o vine, ako aj súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c).

Podľa § 257 ods. 8 Trestného poriadku ak súd rozhodol, že vyhlásenie obžalovaného podľa odseku 5 prijíma, zároveň vyhlási, že dokazovanie v rozsahu, v akom obžalovaný priznal spáchanie skutku, sa nevykoná, a vykoná dôkazy súvisiace s nepriznaným skutkom, výrokom o treste, náhrade škody alebo ochranného opatrenia. To nevyklučuje možnosť výsluchu obžalovaného o účasti inej osoby na žalovanej trestnej činnosti.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Trestného poriadku oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že proti rozsudku vyhlásenému po prijatí vyhlásenia obvineného o vine (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) možno podať dovolanie len z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, pričom hoci v § 257 ods. 5 Trestného poriadku nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, jeho výkladom v spojení s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní [§ 369 ods. 1, ods. 2 písm. b), § 372 ods. 1 veta prvá Trestného poriadku] treba dospieť k nepochybnému záveru [judikovanému Najvyšším súdom Slovenskej republiky v uznesení zo 14. apríla 2016, sp. zn. 6 Tdo 3/2016, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len "Zbierka") pod č. 12/2017], že proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) môže dovolanie podať len minister spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len "minister spravodlivosti"), a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c), § 372 ods. 1 Trestného poriadku].

Na základe uvedeného možno konštatovať, že v danom prípade osobou oprávnenou na podanie dovolania proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného N. G., že je vinný zo skutku uvedeného v obžalobe, je (v časti týkajúcej sa výroku o vine) iba minister spravodlivosti, pretože ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa, proti ktorému obvinený, s poukazom na § 257 ods. 5 Trestného poriadku, nemôže účinne podať odvolanie. V prejednávanej veci sa obvinený síce zároveň aj vzdal svojho práva podať odvolanie, avšak rozsudok súdu prvého stupňa napadol čo do výroku o treste odvolaním podaným v neprospech obvineného okresný prokurátor. Výrok o vine a výrok o náhrade škody tak nadobudli právoplatnosť a obvinený N. G. bol teda rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves z 9. októbra 2018, sp. zn. 5T/20/2018, právoplatne uznaný vinným zo spáchania prečinu neoprávneného vyrobenia a používania platobného prostriedku, elektronických peňazí alebo inej platobnej karty podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona a prečinu krádeže podľa § 212 ods. 1 Trestného zákona, všetko vo forme spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona.

Dovolací súd v tejto súvislosti marginálne poznamenáva, že vyhlásenie o vine je slobodným prejavom vôle obvineného prijať vinu podľa obžaloby, ktorý zákon rešpektuje a umožňuje. Ak má súd pochybnosti o výsledkoch prípravného konania vo vzťahu k žalovanému skutku v rovine skutkovej alebo právnej, má

procesný priestor na ich vyjadrenie vymedzený pri rozhodovaní o otázke, či vyhlásenie obžalovaného prijme. Následné skúmanie viny, respektíve jej kvalifikačnej podoby vo vzťahu k dotknutému skutku by popieralo zmysel a obsah predchádzajúceho uznania viny obvineným a prijatia tomu zodpovedajúceho vyhlásenia súdom (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 7. februára 2012, sp. zn. 2 To 5/2011).

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v danom prípade nebol výrok o vine obvineného odvolacím súdom preskúmaný. Keďže obvinený N. G. nemohol proti dovolaním napádanému výroku o vine podať riadny opravný prostriedok a k zmene tohto výroku v jeho neprospech nedošlo ani na podklade odvolania okresného prokurátora, nie je v posudzovanej veci osobou oprávnenou podať dovolanie do výroku o vine, pričom takouto osobou by mohol byť len minister spravodlivosti. Z tohto dôvodu najvyššiemu súdu neostávalo iné, než dovolanie obvineného N. G. v časti, v ktorej bolo podané do výroku o vine, odmietnuť bez preskúmania veci podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku ako podané neoprávnenou osobou.

Uvedený právny záver, týkajúci sa výroku o vine, však nemožno uplatniť voči dovolaním tiež napadnutému výroku odvolacieho súdu o treste, ktorým bol výrok súdu prvého stupňa o treste na podklade odvolania okresného prokurátora zmenený v neprospech obvineného.

Z podstaty podaného dovolania vyplýva, že sa ním obvinený, v časti výroku o treste odňatia slobody, domáha právneho stavu ustáleného rozsudkom okresného súdu uplatnením inštitútu trestu povinnej práce podľa § 54 Trestného zákona, vecne dôvodiac nedostatočnou individualizáciou, a teda neprimeranosťou [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], a preto v konečnom dôsledku i nespravodlivosťou odvolacím súdom uloženého trestu odňatia slobody, ktorý mu bol uložený napriek tomu, že sa ku skutku priznal len z dôvodu, že mu tak bude možné uložiť trest povinnej práce, ohľadom ktorej možnosti sa preto cítil byť (v prípravnom konaní) uvedený do omylu, a tak zásadným spôsobom poškodený na svojom práve na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

S ohľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať ak:

c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

i) rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v

tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] sa rozumie nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo, že išlo o iný trestný čin alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdeným skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), prípadne pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúma skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je tak legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať.

Oboznámením sa s obsahom predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

Z obsahu podaného dovolania bolo možné abstrahovať, že z pozície dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal obvinený výrok o treste v rozsudku odvolacieho súdu na podklade tvrdenia, že keďže napriek poučeniu o možnosti uloženia trestu povinnej práce a jeho priznaniu sa k spáchanému skutku ako podmienke pre uloženie trestu povinnej práce, mu odvolací súd uložil nepodmienečný trest odňatia slobody, bol takýmto poučením uvedený do omylu. Dovolateľ sa tak pokúsil napadnúť výrok o treste a spôsobe jeho výkonu z dôvodu, ktorý mal spočívať v pochybení v procesnom postupe, avšak z obsahového vymedzenia tejto jeho námietky je zrejmé, že svoje výhrady fakticky smeroval voči úvahám krajského súdu, sprevádzajúcim proces hodnotenia súdom prvého stupňa ustálených skutkových zistení. Pritom dovolací súd považuje za objektívne zjavné, že prostým poučením o jednotlivých možnostiach vývoja trestného konania nevzniká (žiadnemu) obvinenému legitímny nárok na domáhanie sa naplnenia ktorejkoľvek, ním zvolenej, z tých variant možného vyústenia jeho trestného stíhania, ktorých uplatnenie je závislé výlučne od voľnej úvahy súdu, t.j. jeho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností konkrétneho prípadu jednotlivo i v ich súhrne. Do takejto kategórie možných spôsobov ukončenia trestného konania spadá aj uloženie trestu povinnej práce, ktoré tak nie je právne nárokovateľné ani vynútiteľné, a to aj napriek tomu, že v konkrétnom prípade (tak ako aj v prejednávanej veci) jeho aplikácia môže prichádzať do úvahy.

Skutočnosť, že obvinený bol okrem iného poučený aj o možnosti uloženia trestu povinnej práce, potom znamená len to, že v jeho prípade sú splnené formálne podmienky na to, aby sa vo vzťahu k jeho osobe uvažovalo o aplikácii tohto inštitútu. Za žiadnych okolností však neodôvodňuje úvahu, že by na základe preskúmania a vyhodnotenia všetkých konkrétnych okolností daného prípadu, na ktoré je súd povinný prihliadnuť pri určovaní druhu trestu a jeho výmery, nemohol súd, a to hoci až aj druhostupňový v rámci prieskumu v odvolacom konaní, dospieť k opačnému záveru. Preto ak krajský súd, vyhodnotiac okrem okolností daného skutku i osobu obvineného, a to aj v kontexte jeho predchádzajúcich odsúdení, usúdil, že práve vzhľadom na osobu obvineného a jeho kriminálnu minulosť je trest povinnej práce uložený mu súdom prvého stupňa vo výmere 150 hodín neprimerane mierny, je potrebné považovať takýto záver za legitímny. Poučenie o možnosti aplikácie určitého fakultatívneho inštitútu trestného konania totiž ešte poučenému subjektu nezaručuje jeho automatické uplatnenie. Napokon, ako vyplýva z obsahu zápisnice o výsluchu obvineného N. G. z 10. mája 2018 (č. l. 72-73 spisu vedeného v trestnej veci pôvodne vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 5T/77/2018), tento bol v rámci výsluchu v prípravnom konaní poučený okrem iného aj podľa § 216, § 218, § 220 a § 232 Trestného poriadku a napriek tomu podaným dovolaním nevyčítal konajúcim orgánom činným v trestnom konaní a súdom, že nerozhodli o podmieničnom zastavení jeho trestného stíhania, o schválení zmierny či dohody o vine a treste, a na rozdiel od trestu povinnej práce sa uplatnenia žiadneho z týchto fakultatívnych inštitútov trestného konania ani nedomáhal.

V kontexte týchto súvislostí je tak uvedená výhrada dovolateľa vo svojej podstate de facto vyjadrením jeho nesúhlasu s rozhodnutím odvolacieho súdu a ním prezentovaným odôvodnením svojich právnych záverov. Namietajúc nedostatočné zhodnotenie ním označených skutočností (in concreto že sa priznal a oľutoval trestnú činnosť) odvolacím súdom, obvinený v podstate napadol spôsob hodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa v súvislosti s rozhodnutím o treste, ako aj samotných skutkových záverov, ktoré svojim vyhlásením o vine akceptoval bez vykonania dokazovania v konaní pred súdom, krajským súdom.

Konštatované vedie k záveru, že námietka obvineného, formálne síce smerujúca voči procesnému postupu, avšak fakticky, napádajúca spôsob, akým sa odvolací súd vysporiadal so skutkovými závermi vyjadrenými v skutkovej vete výrokovvej časti prvostupňového rozsudku a vyplývajúcimi z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní, a akým tieto hodnotil, sa vyznačuje rýdzo skutkovým charakterom. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku preto najvyšší súd opakovane pripomína, že vlastné hodnotenie dôkazov nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Samotné hodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania, v danom prípade predovšetkým obsahu odpisu z registra trestov a výpisu z evidencie priestupkov, ako už bolo uvedené, nemôže byť predmetom prieskumnej právomoci dovolacieho súdu. Zároveň sa k tejto námietke obvineného, uplatnenej v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, žiada poznamenať, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov. Vykonanie a hodnotenie dôkazov, prípadne (z nich plynúcich) skutkových záverov, odlišne od predstáv a želaní obvineného teda nie je porušením práva na obhajobu, a preto nemôže napĺňať ani dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale ani žiaden iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Ak by totiž záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinенý v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu. K tomu je len pre úplnosť potrebné dodať, že uvedené sa netýka dovolania ministra spravodlivosti podaného podľa § 371 ods. 3 Trestného

poriadku.

S ohľadom na uvedené musel dovolací súd vo vzťahu k námietke obvineného, subsumovanej pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku konštatovať, že tento bol uplatnený neopodstatnene.

Výslovenia naplnenia dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa obvinený domáhal z dôvodu nespravodlivosti odvolacím súdom uloženého trestu odňatia slobody, ktorá bola podľa jeho mienky spôsobená jeho nedostatočnou individualizáciou. K tomu sa primárne žiada uviesť, že určenie druhu trestu a jeho výmery sa skutočne spravuje hmotnoprávnymi ustanoveniami, a to ustanoveniami § 34 Trestného zákona a nasl. Zároveň je však potrebné dať do pozornosti dovolateľa ustálenú judikatúru dovolacieho súdu, vo vzťahu k danej problematike vyjadrenú v zjednocujúcom stanovisku trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júna 2010, sp. zn. Tpj 46/2010, publikovanom v Zbierke číslo 1/2011 pod poradovým číslom 5 (ďalej len "R 5/2011"), v ktorom sa konštatuje, že všeobecné hľadiská stanovené pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Trestného zákona a nasl., na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávne, ale kogentnej povahy, nemožno podriaďiť "pod nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia", zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Zároveň v zmysle R 5/2011 platí, že pokiaľ (tak ako v posudzovanom prípade) nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, keďže vo vzájomnom vzťahu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku je prvý z nich všeobecným hmotnoprávnym dôvodom a druhý špeciálnym hmotnoprávnym dôvodom vzťahujúcim sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku pritom nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený alternatívny trest k trestu odňatia slobody, v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný. Už z povahy veci totiž vyplýva, že nemožno tvrdiť, že nevyužitím oprávnenia súdu uložiť namiesto trestu odňatia slobody, ktorého trestné sadzby ako jediného sú v osobitnej časti Trestného zákona explicitne uvedené pri každom jednotlivom trestnom čine, niektorý z v danom prípade prípustných alternatívnych druhov trestu, bol uložený zákonom neprípustný druh trestu.

Zo znenia ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku vyplýva, že na naplnenie v ňom vymedzeného dovolacieho dôvodu sa vyžaduje, aby v prerokovanej veci bol obvinenému uložený taký druh trestu, ktorý zákon nepripúšťa, alebo bol trest uložený mimo rámca trestnej sadzby. Iné pochybenie spočívajúce v nesprávnom vyhodnotení kritérií uvedených v § 34 až § 39 Trestného zákona a v dôsledku toho uloženie neprimerane prísneho (alebo naopak mierneho) trestu, nie je možné dovolaním vytýkať prostredníctvom uvedeného dovolacieho dôvodu. Obvinený môže namietat len nezákonne uložený trest mimo hraníc trestnej sadzby, prípadne neprípustný trest, nie však voľnú úvahu súdu pri ukladaní trestu a hodnotenie svojej osoby, pokiaľ je trest uložený v rámci zákonom určenej trestnej sadzby. V posudzovanom prípade bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na úplne dolnej hranici trestnej sadzby ustanovenej § 219 ods. 1 Trestného zákona po jej zvýšení vyžadovanom § 38 ods. 4 Trestného zákona a realizovanom na podklade § 38 ods. 8 Trestného zákona, a preto možno vysloviť, že obvinenému bol uložený trest v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby a taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin pripúšťa.

Záverom sa žiada dodať, že samotná neprimeranosť uloženého trestu nepredstavuje žiaden relevantne

uplatniteľný dovolací dôvod. Najvyšší súd vo svojej rozhodovacej činnosti chronicky pripomína, že primeranosť uloženého trestu sa v dovolacom konaní neskúma.

Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd musel obvineným podané dovolanie vyhodnotiť vo vzťahu k napadnutému výroku o treste ako nedôvodné a ako také ho v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Obvinený v závere dovolania navrhol, aby dovolací súd rozhodol podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku a prerušil výkon dovolaním napadnutého rozhodnutia, a to až do rozhodnutia o podanom dovolaní. Vzhľadom na to, že dovolací súd dovolanie obvineného odmietol, považoval tento návrh obvineného za bezpredmetný.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.